

رازهای ناگفته مهاجرت

«رازهای زندگی» یک مجموعه درام و خانوادگی تلویزیونی با حال و هوای اجتماعی است که سال 2004 به صورت مشترک در کشورهای کانادا و ایتالیا تولید شد.

مجموعه «رازهای زندگی» با بازی سوفیا لورن از شبکه 2 سیما در حال پخش است
رازهای ناگفته مهاجرت

جام جم آنلاین: «رازهای زندگی» یک مجموعه درام و خانوادگی تلویزیونی با حال و هوای اجتماعی است که سال 2004 به صورت مشترک در کشورهای کانادا و ایتالیا تولید شد. گروهی از منتقدان تلویزیونی و سینمایی پس از پخش این مجموعه گفتند شاید بهتر بود عوامل تولید رازهای زندگی آن را به صورت یک فیلم سینمایی تهیه می‌کردند و نه یک مجموعه تلویزیونی.

علت ابراز چنین دیدگاهی از سوی آنان، به دلیل کیفیت بالایی کار بوده که آن را تا حد یک کار خوب سینمایی معرفی می‌کند. کارگردان مجموعه جری سیکوریتی است، اما آنچه در ارتباط با مجموعه قبل از هر چیز دیگر خود را به رخ می‌کشد، نه نام او در مقام کارگردان که نام نینو ریچی، نویسنده اصلی قصه است. در حقیقت رازهای زندگی بر اساس قصه نوول بسیار مشهوری به همین نام اثر نینو ریچی ساخته شده و هم منتقدان ادبی و هم منتقدان هنری عقیده دارند این مجموعه اقتباسی خوب و وفادارانه از این نوول را ارائه داده است.

زنان روستا

سوفیا لورن، بازیگر اسکار گرفته سینما که با ظهور نهضت سینمای رئالیستی در ایتالیا تبدیل به یکی از چهره‌های شاخص این جنبش روشنفکرانه سینمایی شد، نقش اصلی مجموعه رازهای زندگی را بازی می‌کند. این بازیگر کهنه‌کار اروپایی مثل بسیاری از همکاران قدیمی خود، با بالا رفتن سن، فعالیت‌های سینمایی‌اش را کاهش داده و همکاری بیشتری با مجموعه‌های تلویزیونی دارد. فاب فیلیپو، جسیکا پاره، سابرینا فریلی و جینی ریمون از دیگر بازیگران مجموعه هستند. فیلمنامه اقتباسی رازهای زندگی را مالکوم مک رودی نوشته است.

مضمون اصلی قصه مجموعه در ارتباط با مهاجرت و مسائل و مشکلاتی است که مهاجران با آنها دست به گریبان هستند. قصه از زاویه دید ویتوریو اینوسنته (با بازی فاب فیلیپو) تعریف می‌شود. او مرد جوانی است که هنوز هم درگیر تراژدی زندگی شخصی و خانوادگی خود است. خانواده او مهاجران ایتالیایی هستند که مقیم کشور کانادا شده‌اند. ویتوریو قصد دارد گذشته‌اش را انکار کند، ولی این کار چندان ساده‌ای نیست. در دوران کودکی، ماریو پدر ویتوریو که یک سرباز کانادایی بود، راهی جبهه‌های جنگ شد و او با مادرش کریستال به تنهایی زندگی می‌کرد. همسر ترنا (معلم ویتوریو) هم مثل ماریو به جنگ رفته است. ترنا و کریستال زندگی سرد و بی‌روحي در روستا دارند. مردم روستا از این که کریستال با یک مرد کانادایی - که کشورش در حال جنگ با آنهاست - ازدواج کرده، عصبانی هستند. بزودی ویتوریو می‌فهمد دیدگاه آزادمنشانه مادرش در ایتالیایی پس از جنگ است که باعث ناخشنودی همسایگانش شده است. کریستال و ویتوریو راهی کانادا می‌شوند تا خبری از ماریو - که پس از جنگ ناپدید شده - به دست بیاورند. اتفاقاتی که در طول سفر و پس از آن رخ می‌دهد، خط اصلی قصه مجموعه را به جلو می‌برد و شرایطی را برای شخصیت‌های محوری ماجرا خلق می‌کند که آنها را در وضعیت بحرانی و معلق قرار می‌دهد. تصمیم‌هایی که این افراد در رابطه با زندگی خود می‌گیرند، تأثیری شگرف بر آینده آنها می‌گذارد و به نوعی تکلیف و سرنوشت‌شان را تعیین می‌کند؛ سرنوشتی که در گرماگرم رویدادهای تند تاریخی و اجتماعی دستخوش حوادث متعددی می‌شود.

قصه‌های واقعی

جری سیکوریتی کارگردان مجموعه که اصلیتی کانادایی دارد، در رابطه با رازهای زندگی می‌گوید: «در نگاه اول قصه کتاب نینو ریچی یک ماجرای درام خانوادگی است که قصد بررسی روحيات گروهی از آدم‌های مهاجر را دارد. ولی وقتی برای دومین بار این کتاب را می‌خوانید، به نکات تازه‌ای پی می‌برید که بار اول متوجه آنها نشده‌اید. این قصه یک درام اجتماعی پرتنش است که سعی دارد برهه‌ای از تاریخ اروپا و کانادا را بدرستی به تصویر بکشد. تبعیضات مختلفی که در ارتباط با موضوع مهاجرت وجود دارد، در دل قصه خانوادگی نوول مطرح می‌شود و نینو ریچی تلاش می‌کند بدون آن که لحن جانبدارانه‌ای نسبت به شخصیت‌های قصه‌اش بگیرد، به طرح مسائل و مشکلات آنها بپردازد. با آن که قصه کتاب سال 1990 منتشر شد و مضمون آن مربوط به گذشته‌ای نه چندان نزدیک است، ولی هنوز هم نو و معاصر به نظر می‌رسد و می‌توان گفت مربوط به همین دورانی است که داریم در آن زندگی می‌کنیم. بخش مهمی از قصه کتاب درباره یکی از رازهای مهم زندگی کریستیناست که قصه مجموعه هم بر روی آن تأکید زیادی می‌کند. زمانی که نوول ریچی را خواندم، احساس کردم به دیدگاه‌های او خیلی نزدیک هستم. ریچی اگر چه کانادایی است ولی اصلیتی ایتالیایی دارد. می‌گویند او قصه‌اش را براساس ماجراهای واقعی نوشته است. واقعیت امر هر چه باشد، کار ادبی او یک اثر قابل توجه و درخشان

است که من شانس و امکان آن را داشتم تا امر کارگردانی مجموعه را به عهده بگیرم. در طول کار، از راهنمایی‌ها و مشورت‌های نینو ریچی بهره خوبی گرفتیم.»

مهاجران ایتالیایی در کانادا

تهیه‌کنندگان مجموعه بی‌دلیل جری سیکوریتی را برای کارگردانی رازهای زندگی انتخاب نکردند. منتقدان هنری از وی به عنوان یکی از بهترین و خلاق‌ترین مجموعه‌سازان تلویزیونی 30 سال اخیر کانادا اسم می‌برند که در عین حال، تعدادی فیلم سینمایی هم کارگردانی کرده است. این چهره سرشناس هنری کانادایی که در ضمن بازیگر و تهیه‌کننده هم هست، فعالیت هنری خود را از سال 1985 شروع کرد و به دلیل توانایی و استعدادی که داشت، خیلی زود نام خود را در سطح وسیعی مطرح کرد و تبدیل به یکی از معروف‌ترین فیلمسازان تلویزیونی شد. سیکوریتی تا به حال بیش از 45 مجموعه تلویزیونی را کارگردانی کرده که در ژانرها و سبک‌های مختلف و متفاوت بوده‌اند. این مجموعه‌ها در زمان پخش خود، جزو پربیننده‌ترین کارهای تلویزیونی 4 دهه اخیر کشور کانادا بوده‌اند. زمانی که وی رازهای زندگی را جلوی دوربین برد، در اوج موفقیت کاری خود قرار داشت و با این مجموعه، محبوبیت بیشتری به دست آورد. سیکوریتی تا به حال برای مجموعه‌های تلویزیونی خود، جوایز متعددی از مراسم‌های هنری و منتقدان تلویزیونی گرفته است. تازه‌ترین کار او یک فیلم سینمایی تلویزیونی درام به نام «171؛ جان آ: تولد یک کشور» نام دارد که قصه‌اش در ارتباط با تاریخ کانادا است. در عین حال، آخرین و تازه‌ترین مجموعه تلویزیونی او «171؛ کینگ» هم با موفقیت روی آنتن است. قصه این درام جنایتکارانه درباره یک مامور تحقیق پلیس به نام جسیکا کینگ است که با دقت و ریزبینی خود در صحنه‌های جرم و جنایت چیزهایی را می‌بیند و پیدا می‌کند که بقیه توانایی کشف آنها را ندارند.

مجموعه شرح حال گونه

جری سیکورسیتی می‌گوید نوول رازهای زندگی حدیث نفس او هم بوده و ساخت آن را نوعی وظیفه تلقی می‌کرده است و اضافه می‌کند: «171؛ خود من هم جزو نسل دوم مهاجران ایتالیایی مقیم کانادا هستم و حال و هوای بستگان و اقوام قدیمی‌ام هم مثل وضعیت شخصیت‌های نوول نینو ریچی است.»

نکته: سوفیا لورن، بازیگر اسکار گرفته سینما که با ظهور نهضت سینمای رئالیستی در ایتالیا تبدیل به یکی از چهره‌های شاخص این جنبش روشنفکرانه سینمایی شد، نقش اصلی مجموعه رازهای زندگی را بازی می‌کند
میل دارم قصه‌های مربوط به مردم کانادا را جلوی دوربین تعریف کنم، بویژه آنهایی که انعکاسی از تجربیات مهاجرانی است که از کشورهای دیگر به کانادا آمدند. اگر به مجموعه‌هایی که ساخته‌ام نگاه کنید، می‌بینید برخی از آنها درباره آدم‌هایی واقعی است که از سرزمین‌های دیگر به این امید به کانادا آمدند که زندگی بهتر و پربارتتری داشته باشند. زمان فیلمبرداری رازهای زندگی نقبی به تاریخ خانوادگی خودم زدم و احساس می‌کردم مشغول ساخت یک فیلم شرح حال گونه هستم. به اعتقاد من، در مجموعه‌های تلویزیونی و فیلم‌های سینمایی باید بیشتر از اینها به موضوع مهاجرت اقوام خارجی به کانادا پرداخت و وضعیت حال آنها را مورد بحث و بررسی قرار داد. کانادا کشوری مهاجرخیز است و از دهه‌های گذشته تا به حال، اقوام زیادی از کشورهای مختلف خودشان را به اینجا رسانده‌اند. با تعریف این قصه‌ها روی پرده سینما و صفحه کوچک تلویزیون، می‌توان کمک کرد تا نگاه بهتر و دقیق‌تری به مهاجران و مسائل و مشکلات آنها داشته باشیم. مهاجران خارجی یکی از واقعیت‌های انکارناپذیر جامعه کانادا هستند و من به عنوان هنرمندی که اقوام جزو مهاجران هستند، وظیفه خودم می‌دانم که هنر و تخصصم را در اختیار این موضوع قرار دهم.»

رازهای زندگی اولین نوول نینو ریچی است که سال 1990 منتشر شد و خیلی سریع در شمار پرخواننده‌ترین کتاب‌های ادبی کشور کانادا قرار گرفت. استقبال اهالی کتابخوان از این نوول، از یک سو باعث شد تا کتاب به چاپ‌های بعدی برسد و از سوی دیگر رسانه تلویزیون را تشویق به تولید مجموعه‌ای تلویزیونی از آن کند، اما ریچی که از استقبال دوستداران کتاب از نوشته‌اش شگفت‌زده شده بود، حاضر به فروش امتیاز برگردان سینمایی یا تلویزیونی آن نشد و اعلام کرد قصد نگارش جلد‌های بعدی رازهای زندگی را دارد. طی سال‌های پس از 1990، 2 جلد بعدی کتاب به نام‌های «171؛ در یک خانه علفی» و «171؛ جایی که او رفته‌است» منتشر شد. با آن که استقبال کتابخوان‌ها از این دو جلد به اندازه جلد اول کتاب نبود، اما این کتاب‌ها هم جزو آثار موفق ادبی معرفی شدند. نینو ریچی تریلوژی (سه‌گانه) ادبی خود را در شرایطی به پایان رساند که با وجود نظر مثبت منتقدان برای ادامه قصه، اعلام کرد قصد نگارش جلد چهارم آن را ندارد، در این ایام، او با چند تهیه‌کننده تلویزیونی وارد مذاکره شد تا امتیاز تولید یک مجموعه 4 تا 6 قسمتی براساس قصه جلد اول کتاب را به فروش برساند. او از همان ابتدای کار 2 شرط اصلی را برای فروش امتیاز برگردان تلویزیونی اثر ادبی خود مطرح کرد؛ شرط اول این بود که خود او هم در کار نگارش فیلمنامه حضور و همکاری داشته باشد (تا قصه مجموعه دقیقاً همان چیزی باشد که او می‌خواهد) و شرط دوم هم مربوط به کارگردانی مجموعه می‌شد که ریچی اصرار داشت جری سیکوریتی انجام آن را به عهده بگیرد.

نویسنده ناراضی

به گفته نینو ریچی: «بعضی وقت‌ها مجموعه‌های تلویزیونی یا فیلم‌های سینمایی که براساس قصه کتاب‌های موفق و پرخواننده ساخته می‌شوند، بشدت از حال و هوای کلی آن قصه‌ها دور هستند و مسائل و ماجراها را به صورت دیگری مطرح می‌کنند. من دلبسته نوول رازهای زندگی هستم و نمی‌توانستم اجازه بدهم یک چنین بلایی سر آن بیاید. حضورم هنگام نگارش فیلمنامه به من این امکان را می‌داد فیلمنامه‌ای نوشته شود که به متن اصلی وفادار است و خواسته مرا اجابت کند. خودم هم می‌دانستم که پس از آن، دیگر هیچ عذر و بهانه‌ای از جانب من وارد نیست و نمی‌توانم مدعی شوم که مجموعه قصه نوول مرا تحریف کرده یا تغییر داده است.» منتقدان تلویزیونی عقیده دارند همکاری ریچی با این پروژه باعث شد تا رازهای زندگی تبدیل به اثر بهتری شود و شاید اگر او یکی از فیلمنامه‌نویسان کار نبود، این مجموعه هیچ وقت به آن شکلی که هم‌اکنون است در نمی‌آمد. منتقدان در کنار تحسین کارگردانی و فیلمنامه مجموعه بازی‌های بازیگران اصلی آن را هم ستوده‌اند و این بازی‌ها را یکی از بهترین بازی‌های تلویزیونی چند دهه اخیر در سطح بین‌المللی دانسته‌اند. فاب فیلیپو بازیگر اصلی مرد مجموعه که از چهره‌های سرشناس تلویزیونی کانادا است، فعالیت بازیگری را از همان سال انتشار نوول رازهای زندگی (1990) شروع کرد و تا به حال در بیش از 40 مجموعه تلویزیونی و فیلم سینمایی بازی کرده است. این بازیگر هم مثل نویسنده و کارگردان مجموعه ایتالیایی دارد و والدین و مهاجرانی هستند که چند دهه قبل از ایتالیا راهی کانادا شدند.

منتقدان کانادایی می‌گویند مجموعه رازهای زندگی در کنار مطرح کردن موضوعاتی جدی، کاملاً سرگرم‌کننده است و تماشای خود را خسته نمی‌کند. به اعتقاد آنها، قصه مجموعه به شکلی ساده تمام درهم ریختگی‌ها و پیچیدگی‌های مربوط به زندگی قشر مهاجر را به نمایش می‌گذارد و به شکلی عریان، بیننده را با آنها درگیر می‌کند. نمایش تضادهای فرهنگی بین 2 ملت متفاوت، بخش مهمی از قصه فیلم را تشکیل می‌دهد. در این قصه، خبری از آدم‌های خوب و بدی که در مقابل هم ایستاده‌اند (و خط اصلی تهیه بسیاری از مجموعه‌ها و فیلم‌ها را تشکیل می‌دهد) نیست. شخصیت‌های مختلف قصه از کلیشه‌های رایج تلویزیونی دور هستند و با داشتن جنبه‌های مختلف و متفاوت انسانی، بسیار شبیه همان آدم‌های معمولی هستند که هر روز در محیط پیرامون خود با آنها رودررو می‌شویم.

با در نظر گرفتن تمام جوانب اعلام شده است که منتقدان تلویزیونی از رازهای زندگی به عنوان یک «سوپ اپرای کانادایی» اسم می‌برند که تمام جنبه‌های یک اثر والای تلویزیونی کانادایی را در خود دارد. در شرایطی که صنعت سینما برای سال 2013 نسخه سینمایی تازه‌ای از قصه نوول نینو ریچی را آماده اکران عمومی می‌کند صحبت‌هایی در جریان است که تهیه‌کنندگان تلویزیونی استرالیایی 2 جلد دوم و سوم سه‌گانه این نویسنده را هم به صورت 2 مجموعه دنباله‌دار تلویزیونی درآورند. این اتفاق در شرایطی رخ می‌دهد که هنوز نینو ریچی یا تهیه‌کنندگان رازهای زندگی در این رابطه توضیح نداده‌اند که چرا پس از موفقیت بالای این مجموعه و پربیننده شدن آن، 2 جلد بعدی کتاب ریچی را جلوی دوربین نبرده‌اند و فصل‌های جدید این سه‌گانه را به صورت مجموعه‌های تلویزیونی تهیه نکرده‌اند.

TV GUID / مترجم: کیکاووس زیاری